

Artikelen

Verdergaande groei vacatures in 2005

Jeremy Weidum

De groei van het aantal vacatures, die in 2003 was begonnen, onderging in 2005 een versnelling. Vooral in de industrie, de ICT-sector en de horeca was er een sterke groei. Het aantal vacatures in de detailhandel begon in 2005 ook weer toe te nemen. Kleine bedrijven speelden een belangrijke rol in de stijging van het aantal vacatures. De ontwikkeling van het aantal vacatures bij de particuliere bedrijven loopt een jaar voor op die bij de overheid.

1. Inleiding

Eind 2005 stonden er, gecorrigeerd voor seizoeninvloeden, 169 duizend vacatures open. Dit waren er 41 duizend meer dan eind 2004. Daarmee was de groei groter dan in 2004, toen het aantal vacatures met 29 duizend toenam. Ten opzichte van het dieptepunt in september 2003, toen er maar 92 duizend vacatures openstonden, heeft zich in ruim twee jaar tijd bijna een verdubbeling voorgedaan.

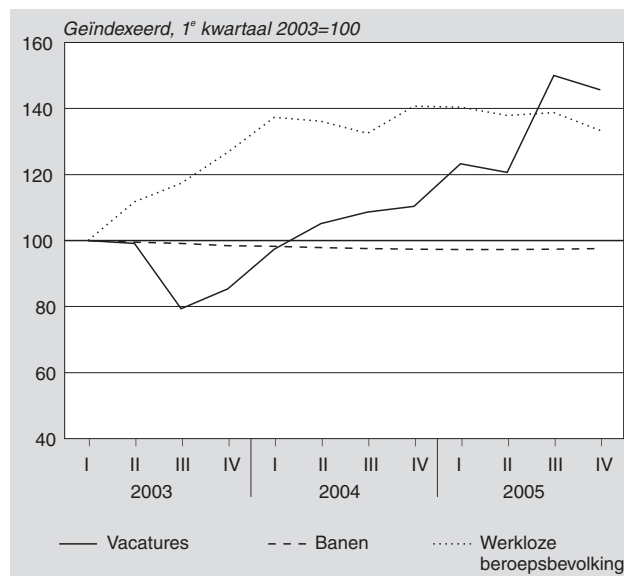
In tegenstelling tot 2004 had de groei van het aantal vacatures in 2005 een wat grillig verloop. In het eerste kwartaal was er nog een duidelijke stijging van 13 duizend. Het kwartaal daarop daalde het aantal vacatures licht om, in het derde kwartaal fors te stijgen met 37 duizend. In het vierde kwartaal volgde weer een lichte daling van 5 duizend vacatures.

Andere indicatoren van arbeidsmarkt versterken het gunstige beeld van de arbeidsmarkt in 2005. De groei van de werkloze beroepsbevolking kwam tot staan en ging over in een daling. Hierdoor waren er aan het eind van het jaar 26 duizend werklozen minder dan een jaar eerder. In 2004 was er nog een toename van 49 duizend. Daarnaast kwam in 2005 een einde aan twee jaar daling van het aantal banen van werknemers. Het aantal banen was met 200 duizend afgenomen. Met ingang van het tweede kwartaal van 2005 begon het aantal banen weer iets toe te nemen. Hierdoor lag het aantal banen aan het eind van het jaar 10 duizend hoger dan een jaar eerder.

2. Sterke stijging vacatures industrie en bouwnijverheid

In alle bedrijfssectoren was er per saldo in 2005 een toename van het aantal vacatures. De relatief sterkste stijging deed zich voor in de bedrijfssector industrie en bouwnijverheid. Eind 2005 telde deze sector 28 duizend vacatures, 9 duizend meer dan een jaar eerder. Dit komt overeen met een stijging van bijna 50 procent. In de andere bedrijfssectoren lag het groeipercentage tussen 22 en 33 procent. De groei in de industrie in 2005 vond vooral plaats in het derde kwartaal, toen het aantal vacatures met 7 duizend toe-

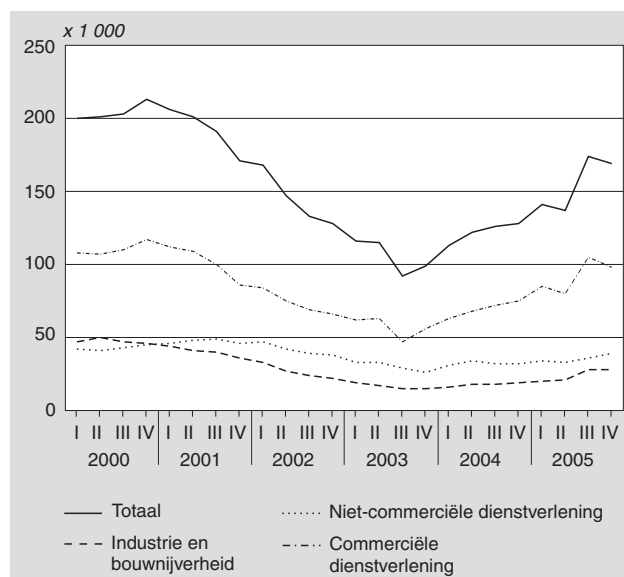
1. Ontwikkeling van de arbeidsmarkt (seizoengecorrigeerd)

nam. In de andere kwartalen steeg het aantal vacatures niet of nauwelijks.

De commerciële dienstverlening, die onder meer de handel, horeca en de zakelijke dienstverlening omvat, is doorgaans goed voor meer dan de helft van het aantal vacatures. Het is daarom niet opmerkelijk dat de commerciële dienstverlening in 2005 een ontwikkeling liet zien die sterk overeenkwam met die van alle bedrijfstakken samen.

2. Aantal vacatures naar bedrijfssector (seizoengecorrigeerd)

Zo steeg het aantal vacatures in deze sector sterk in het eerste en derde kwartaal en daalde het aantal vacatures in veel geringere mate in het tweede en vierde kwartaal. Per saldo steeg het aantal vacatures in 2005 met 23 duizend tot bijna 100 duizend.

Tot de niet-commerciële dienstverlening behoren de bedrijfstakken openbaar bestuur, onderwijs, gezondheids- en welzijnzorg en cultuur. In 2005 nam het aantal vacatures in de niet-commerciële dienstverlening toe met 7 duizend tot 39 duizend, een groei van 22 procent. Relatief gezien is dit de laagste groei van de vier bedrijfssectoren. Ook in ander opzicht week de niet-commerciële dienstverlening af. Het was de enige bedrijfssector waarin het aantal vacatures in het vierde kwartaal duidelijk toenam.

De landbouw is een sector met weinig vacatures en droeg daardoor weinig bij aan de vacaturegroei in 2005.

3. Vooral meer vacatures in de zakelijke dienstverlening en ICT-sector

Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de ontwikkeling van het aantal vacatures wordt gebruik gemaakt van de uitkomsten van het gemiddeld aantal vacatures per jaar. In 2000 bereikte het gemiddeld aantal vacatures met 203 duizend een hoogtepunt. Hierna zette een daling in, waardoor het aantal vacatures in drie jaar tijd bijna halveerde. In 2004 kwam het herstel met een groei van 9 duizend, terwijl de groei in 2005 meer dan het dubbele bedroeg. Het resultaat was dat er in 2005 gemiddeld 150 duizend vacatures openstonden.

De commerciële dienstverlening, die voor een belangrijk deel de groei van het totaal aantal vacatures bepaalt, omvat vijf bedrijfstakken. Het gaat om de handel, de horeca, het vervoer, de financiële instellingen en de zakelijke dienstverlening. In 2005 was de commerciële dienstverlening goed voor 89 duizend vacatures, in 2004 en 2003 ging het nog om respectievelijk 67 en 59 duizend. De ontwikkeling in de commerciële dienstverlening hangt op haar beurt weer sterk af van de zakelijke dienstverlening, die doorgaans iets minder dan de helft van aantal vacatures levert. Tot de zakelijk dienstverlening worden onder meer ICT-bedrijven, advocatenkantoren, accountants, marktonderzoeksbureaus, architecten en ingenieursbureaus gerekend. In 2005 kwam het aantal vacatures in de zakelijke

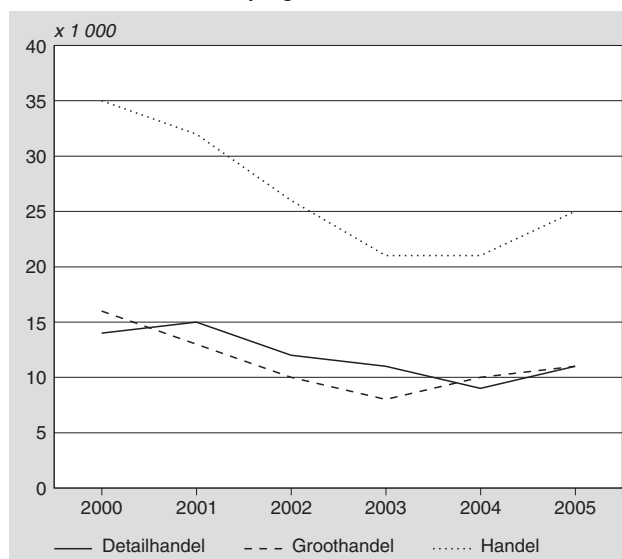
dienstverlening op 39 duizend uit. Dit waren er 11 duizend meer dan in 2004 en 16 duizend meer dan in 2003. Vooral de ICT-sector maakte tussen 2003 en 2005 een sterke groei door. Het aantal vacatures in die sector werd meer dan verdrievoudigd tot 7 duizend. Daarmee werd bijna het niveau weer bereikt van rond de eeuwwisseling, toen er gemiddeld 8 duizend vacatures open stonden.

4. Groei vacatures detailhandel weer op gang, verdubbeling in de horeca

In de detailhandel stonden in 2005 gemiddeld 11 duizend vacatures open. In 2003 en 2004 telde deze bedrijfsklasse nog achtereenvolgens 11 en 9 duizend vacatures. Het dieptepunt in de detailhandel kwam hiermee een jaar later dan in de rest van de handel. Dit hing samen met de prijzenoorlog tussen de supermarkten die in oktober 2003 begon. Een andere oorzaak lag in de verminderde consumptie van huishoudens in 2003. De groothandel, een andere belangrijke bedrijfsklasse binnen de handel, bereikte al in 2003 het dieptepunt met 8 duizend vacatures. In 2004 en 2005 steeg het aantal vacatures weer tot 10 en 11 duizend.

In de horeca deed zich tussen 2003 en 2005 een verdubbeling voor. In 2005 stonden daardoor gemiddeld 10 duizend

3. Vacatures in de handel, jaargemiddelde

Staat 1
Vacatures naar economische activiteit, jaargemiddelden

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>x 1 000</i>						
Totaal	203	197	149	109	118	150
Landbouw en visserij	3	3	3	2	3	4
Industrie en bouwnijverheid	47	41	28	17	17	23
Commerciële dienstverlening	110	106	76	59	67	89
w.o.						
Horeca	9	9	8	5	7	10
Zakelijke dienstverlening	47	48	30	23	28	39
w.o.						
ICT	8	8	3	2	4	7
Niet-commerciële dienstverlening	42	47	42	32	31	34
w.o.						
Onderwijs	6	6	5	3	3	5
Gezondheids- en welzijnzorg	19	22	21	16	14	16

zend vacatures open. In de horeca gaat het overigens vaak om vacatures voor deeltijdbanen.

5. Meer vacatures in gezondheidszorg en onderwijs

De toename van het aantal vacatures in de niet-commerciële dienstverlening vond vooral plaats in het onderwijs en de zorg. In het onderwijs steeg het gemiddeld aantal vacatures van 3 duizend in 2004 tot 5 duizend in 2005. Hiermee werd het niveau van 2002 weer bereikt. Van 2002 op 2003 had zich een scherpe daling naar 3 duizend voorgedaan. De gezondheids- en welzijnszorg telde in 2005 gemiddeld 16 duizend vacatures, 2 duizend meer dan in 2004 toen het laagste aantal werd waargenomen. In 2003 lag het gemiddeld aantal vacatures net als in 2005 op 16 duizend.

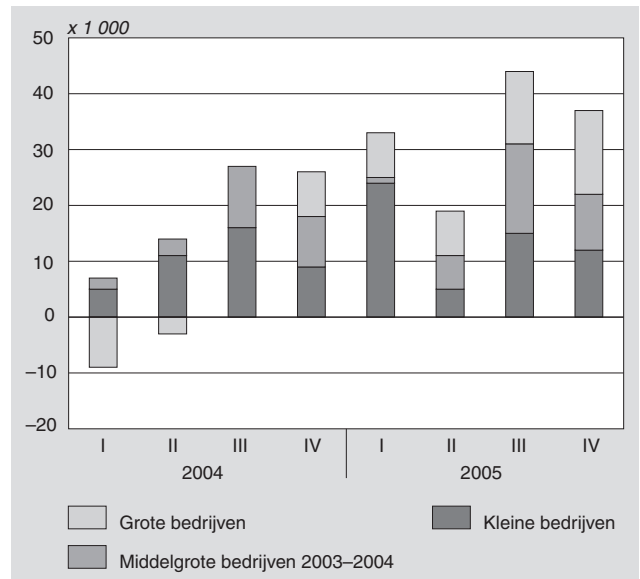
6. Aandeel kleine bedrijven verder toegenomen

Op het hoogtepunt in 2000 was een kwart van de vacatures te vinden bij bedrijven met minder dan tien werknemers. In de daarop volgende jaren nam het aandeel van de kleine bedrijven toe, zowel in de periode dat het totaal aantal vacatures afnam als in de jaren 2004 en 2005 toen er weer sprake was van groei. In 2005 was het aandeel van kleine bedrijven opgelopen tot 36 procent. De toename van het aandeel van kleine bedrijven is vooral ten koste van de grote bedrijven gegaan. In de periode 2000–2003 bevond zich 41 tot 43 procent van de vacatures bij de grote bedrijven. In 2004 en 2005 liep het aandeel terug tot respectievelijk 37 en 36 procent.

Het verschil in ontwikkeling van het aantal vacatures bij kleine, middelgrote en grote bedrijven is goed zichtbaar in de cijfers van jaarmutaties. Hierbij gaat het om de toename van het aantal vacatures ten opzichte van een jaar eerder. In het begin van 2004 lag het aantal vacatures bij grote ondernemingen nog op een lager niveau dan een jaar eerder, terwijl bij de kleine en middelgrote bedrijven al een toename zichtbaar was. Pas in het vierde kwartaal van 2004 was het aantal vacatures bij de grote bedrijven groter dan een jaar eerder.

De toename van het aandeel van kleine bedrijven in 2005 is voornamelijk in het eerste kwartaal gerealiseerd. Aan het eind van het eerste kwartaal stonden er bij alle bedrijven samen 33 duizend meer vacatures open dan een jaar eerder. Voor driekwart betrof het vacatures bij kleine bedrijven, voor een kwart bij grote bedrijven. In de overige kwartalen bleek het aandeel van de kleine bedrijven een stuk kleiner te zijn. Nog maar een kwart tot een derde van de vacaturegroei werd door kleine bedrijven tot stand gebracht.

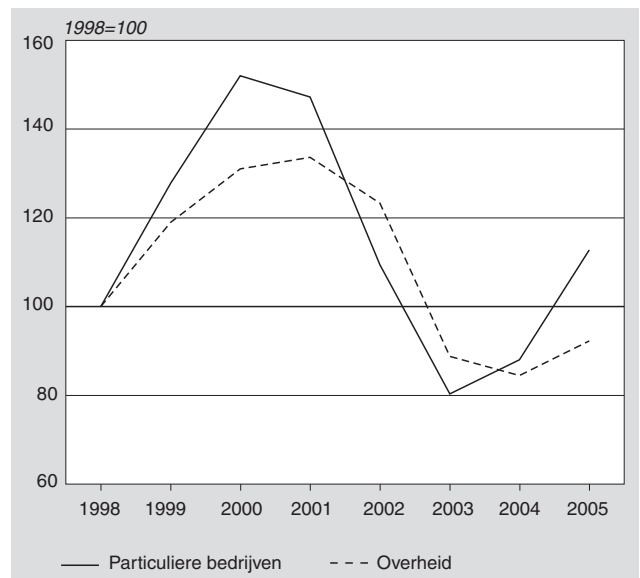
4. Jaarmutatie aantal vacatures naar bedrijfsgrootte

7. Ontwikkeling particuliere bedrijven loopt voor op overheid

Doorgaans wordt meer dan 90 procent van het aantal vacatures door de particuliere bedrijven beschikbaar gesteld, de rest door de overheid. De ontwikkeling van het totaal aantal vacatures wordt daardoor voornamelijk bepaald door het bedrijfsleven. Als het totaal aantal vacatures wordt opge-

5. Ontwikkeling vacatures, particuliere bedrijven en overheid

Staat 2
Aandeel vacatures naar bedrijfsgrootte

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	%							
Kleine bedrijven	25	27	25	26	28	29	34	36
Middelgrote bedrijven	32	31	32	31	31	28	29	29
Grote bedrijven	43	42	43	43	41	43	37	36

splijst, blijkt dat de ontwikkelingen bij de particuliere bedrijven en de overheid niet geheel synchroon lopen. Toen bijvoorbeeld het gemiddeld aantal vacatures in 2003 een hoogtepunt bereikte, deed zich dit alleen voor bij de particuliere bedrijven. Het aantal vacatures bij de overheid bereikte pas een jaar later een top. Voor het bereiken van het dieptepunt van het aantal vacatures in 2003 geldt hetzelfde. Bij de overheid gebeurde dat een jaar later dan in het bedrijfsleven.

8. Technische toelichting

Openstaande vacatures

Openstaande vacatures zijn arbeidsplaatsen waarvoor, binnen of buiten het bedrijf of de instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk kan worden geplaatst.

Bedrijfsgrootte

Kleine bedrijven zijn bedrijven met minder dan 10 werknemers.

Bedrijven met 10 tot 100 werknemers worden gerekend tot de middelgrote bedrijven.

Grote bedrijven zijn bedrijven met 100 of meer werknemers.

Overheid

De arbeidsvoorwaardelijke sector overheid bestaat uit de volgende cao-sectoren:

- rijksoverheid;
- onderwijs;
- defensie;
- politie;
- rechterlijke macht;
- gemeenten;
- provincies;
- waterschappen.

Particuliere bedrijven

Alle bedrijven die niet tot de overheid behoren.

Vacature-enquête

Elk kwartaal houdt het CBS een vacature-enquête onder ongeveer 20 duizend bedrijven en instellingen. Bij dit onderzoek worden vragen gesteld over het aantal openstaande, ontstane en vervulde vacatures. Hierbij komt informatie beschikbaar over de verdeling van vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte.

Om de twee jaar wordt de vragenlijst in het derde kwartaal uitgebreid met vragen over kenmerken van openstaande vacatures. Het gaat om kenmerken zoals het moeilijk vervulbaar zijn, regio, beroep en gewenst opleidingsniveau. Deze gegevens worden structuurgegevens genoemd. De laatste structuurenquête heeft in september 2004 plaatsgevonden. De in dit artikel gepubliceerde uitkomsten vormen slechts een deel van de gegevens die vrij beschikbaar zijn. U kunt alle gegevens vinden in StatLine, de elektronische database van het CBS, zie www.cbs.nl.